

Statsøkonomisk forening

Tom Rådahl

14. februar 2024

Utgangspunkt: vår tids største fellesglobale utfordring – «Verdens største eksternalitet» - som vi har begrenset tid til å løse

- Så godt som alle utslipp skal fjernes til 2050 i så mange land som mulig – inkludert Norge
  - Dette er også reflektert i norske og andre lands klimamål
- Stor usikkerhet knyttet til konsekvensene av klimaendringene; kostnader, sikkerhet, helse
  - Og risikoen for katastrofale utfall er større enn null, også med to graders oppvarming
  - Konsekvensene vi ser i dag er bare en forsmak, selv om alle utslipp stanser i dag vil klimaendringene bli større framover
- Tidssimensjonen for utslippskutt avgjørende; kutt i dag mer verdt enn kutt senere
  - Og risikoen knyttet til «overshoot»- strategier er svært stor
  - Og gradvis omstilling gir mindre kostnader enn brå (alt annet like)

Løsningen?

- For å nå de globale klimamålene må vi holde oss innenfor et felles globalt utslippsbudsjett
- Som et rent matematisk problem er det enkelt å løse....
- ....og det har tilnærmet ingenting å si hva Norge gjør
- Men det er ikke et rent matematisk problem....
  - Fordelingsvirkninger mellom grupper, geografisk og over tid, eksternaliteter som ikke lett kan tallfestes, mange ulike interesser, free ridere,..
- ....eller et rent økonomisk problem
  - Politikk, kultur, verdier, natur, institusjoner, sosiale relasjoner,...

Hoel/Golombek

- *“There may be several reasons for using additional instruments, some good and some not so good. Among the good reasons are the following three:*
  - *Distributional considerations may imply that the price of carbon is set too low.*
  - *Governments are unable to commit to a future carbon price.*
  - *Other externalities and market failures. »*

➤ Gode grunner – og **alltid** tilfelle

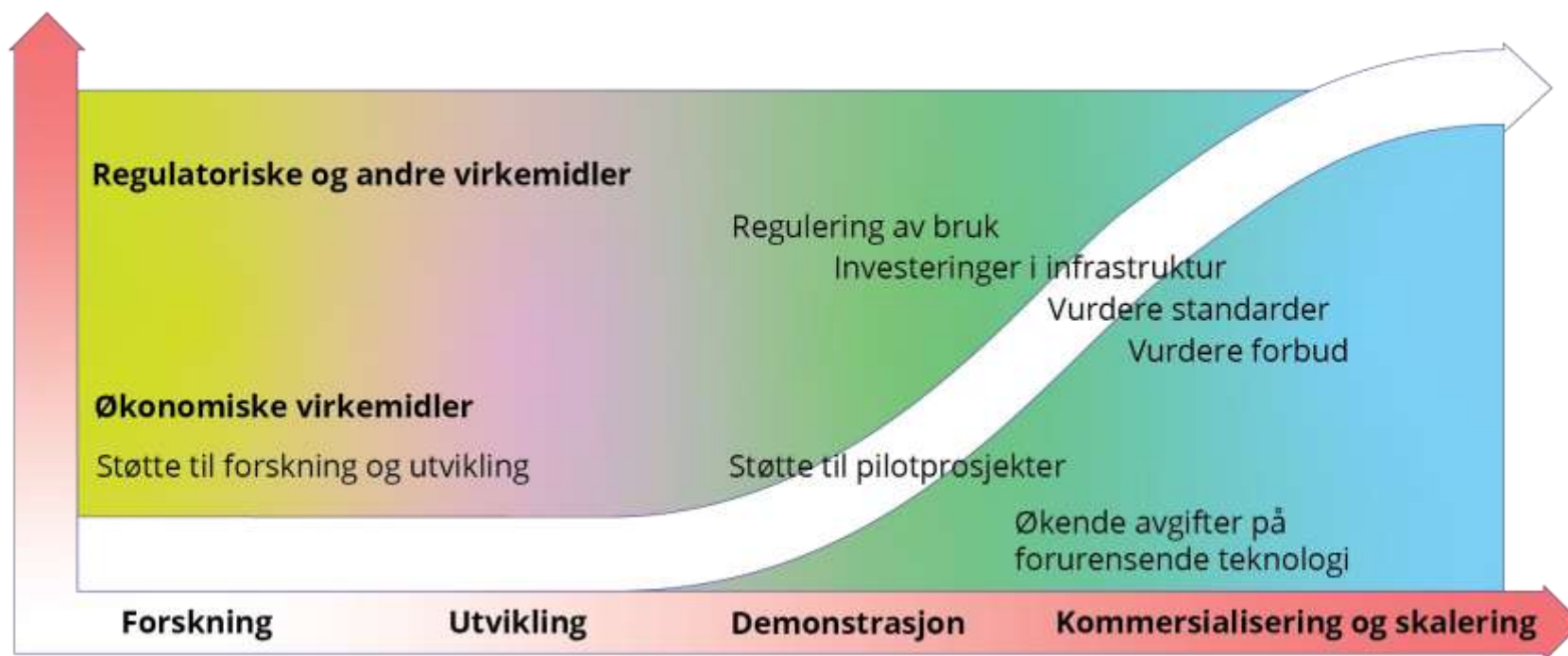
Hva er first best gitt avvik fra perfekte markeder og likevekt?

- Beslutninger som ikke tas i markeder
- Imperfekte markeder eller ikke-eksisterende markeder
- Stiavhengighet
- Eksternaliteter som er særlig viktige i en klimaomstilling:
  - Kunnskapseksternaliteter
  - Koordineringsproblemer
  - Nettverkseksternaliteter
- Aktørers egeninteresser – spillteori ikke bare relevant for forhandlinger mellom land
- Aktørenes forventninger og endogen påvirkning på utslippspriser og andre rammebetingelser
- Begrenset rasjonalitet; nåtidsskjevhet, tapsaversjon, status quo bias

Faser i teknologiutvikling

Teknologiens
markedsandel

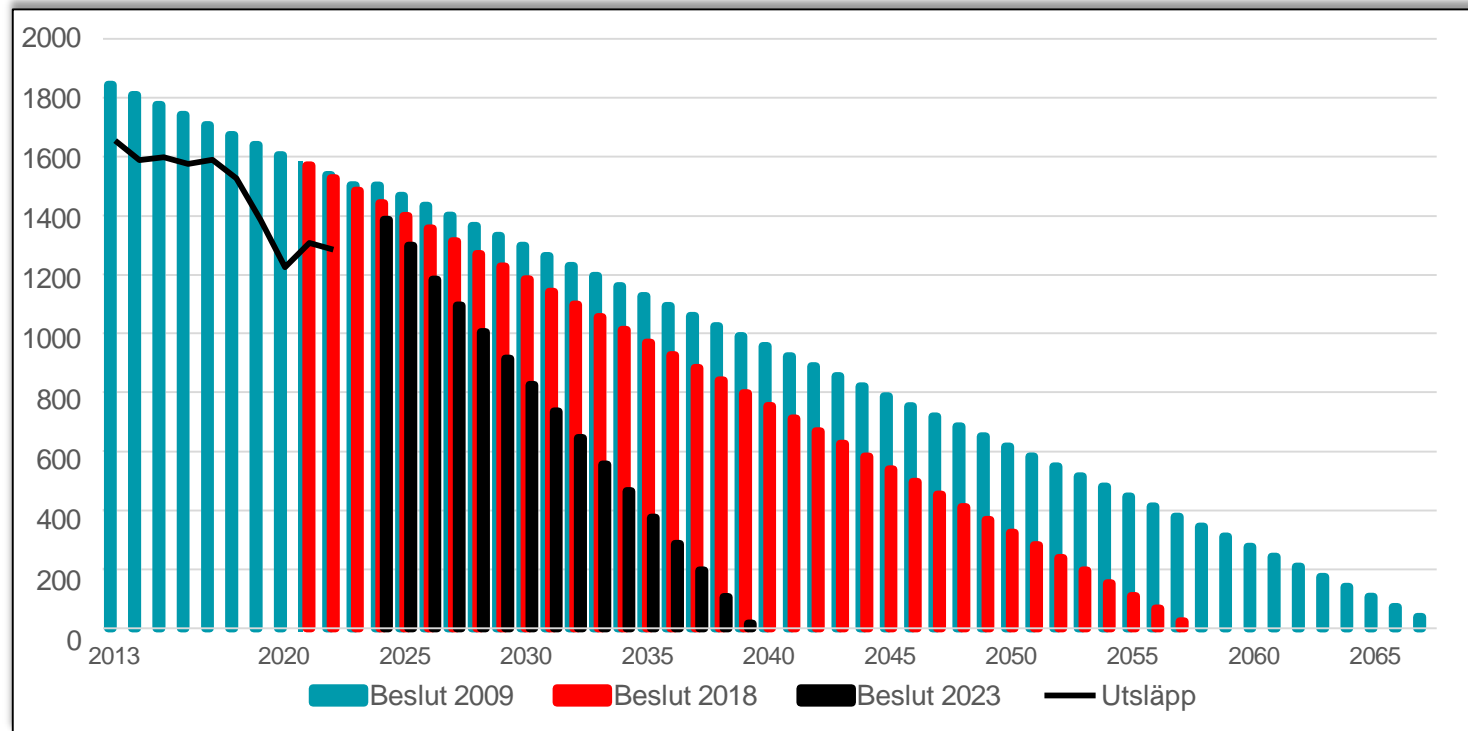
Faser i teknologiutvikling

Kilde: NOU 2023: 25

EU ETS - Utgivning av utsläppsrätter

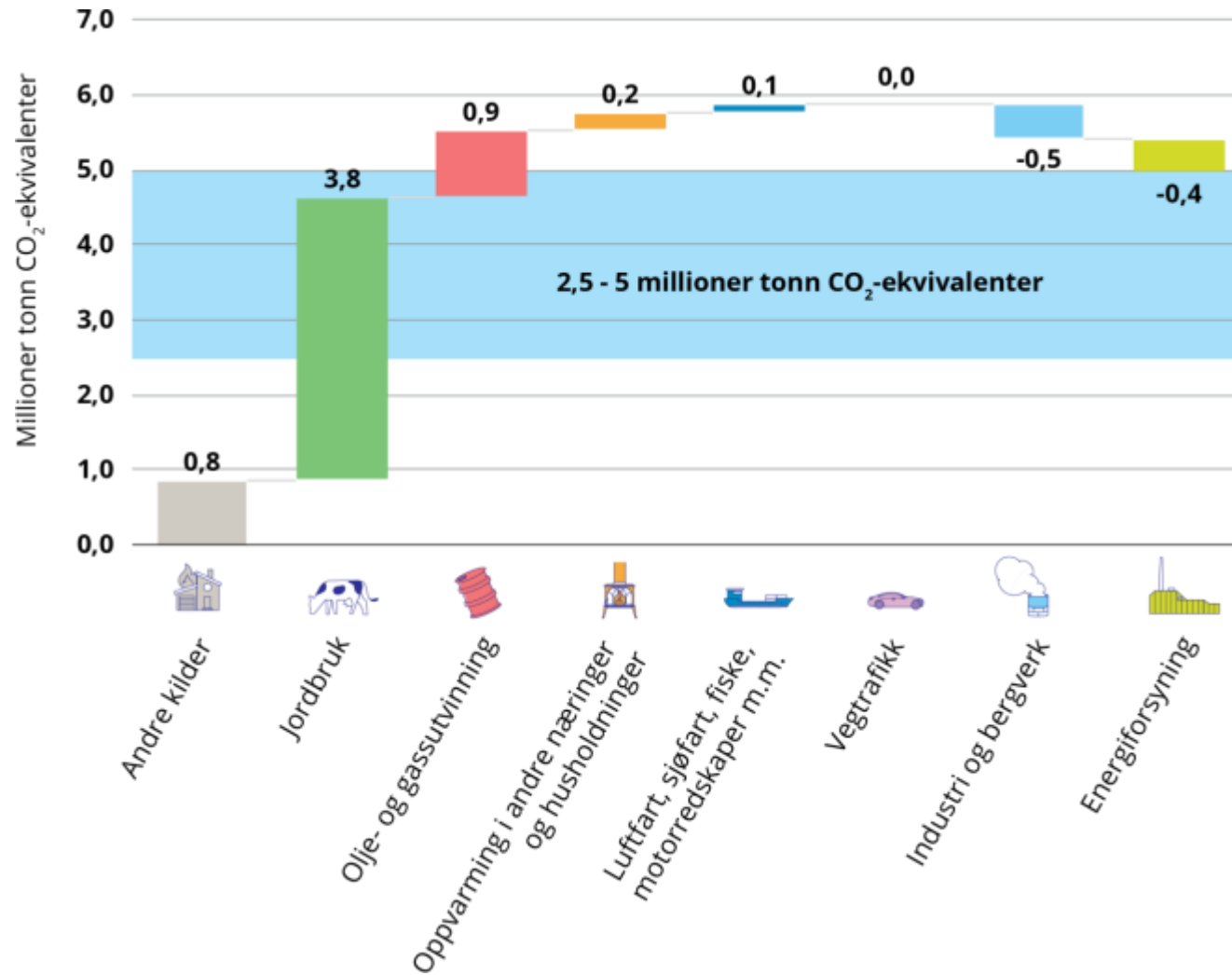
miljoner ton

Kilde: John Hassler

Teknisk analyse NOU 2023: 24: gjenværende utslipp 2050

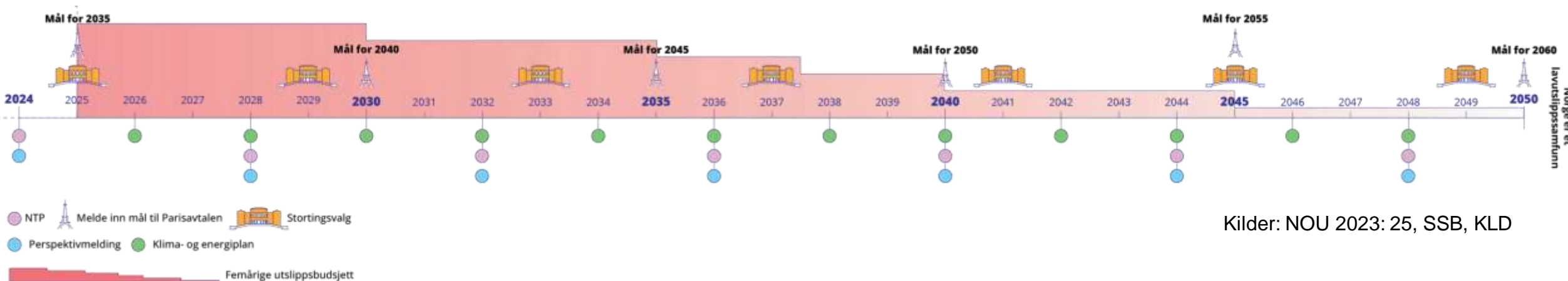

Kilde: NOU 2023: 25

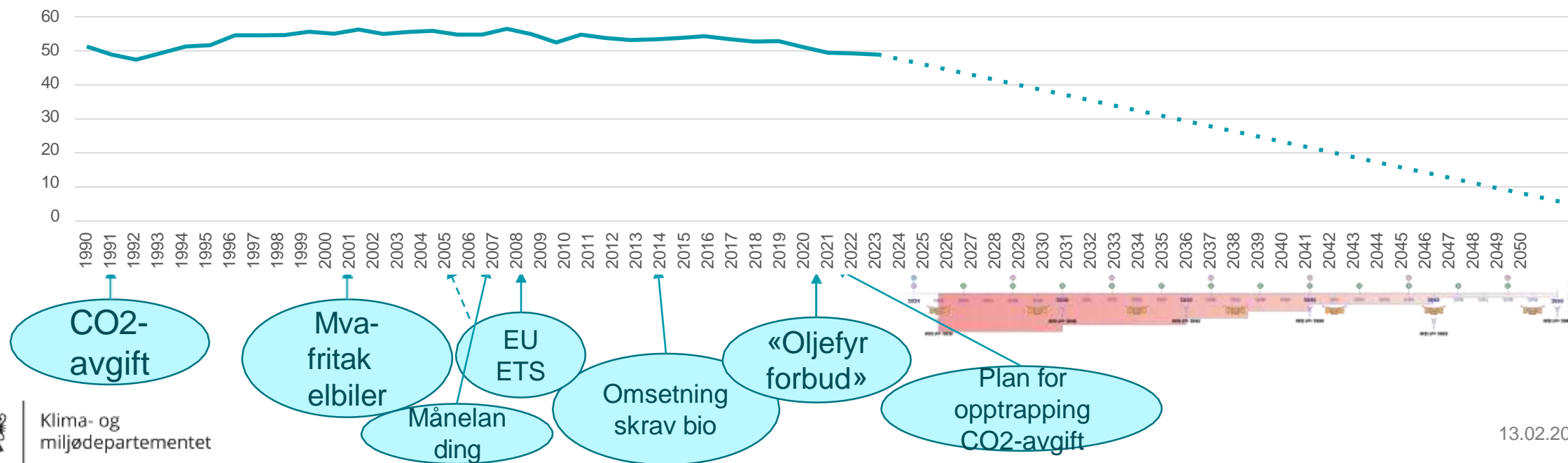

Tidsperspektivet

Kilder: NOU 2023: 25, SSB, KLD

Klima- og
miljødepartementet